

Souhláskové skupiny

Doplňte jednoduché nebo zdvojené souhlásky:

rovnorame(n)___ý trojúhelník, hrdi(n)___ý lid, ne(j)___asnější světlo, celode(n)___í či(n)___ost,
 vara(n)___í mládě se hřeje na výslu(n)___í, spontá(n)___í nadšení, babi(č)___in mazlíček,
 nepovi(n)___ý jazyk, plame(n)___á výzva, ne(j)___ednodu(š)___í vysvětlení, moravská
 pohosti(n)___ost, ra(n)___ý novovek, ztělesně(n)___á nevi(n)___ost, sezó(n)___í sleva,
 ro(z)___uřená šelma, poda(n)___á ruka, jelen(n)___parohy, nejúči(n)___ější podnět,
 všestra(n)___ě se poučit, ochra(n)___á hráz, starý kame(n)___k, skleně(n)___á váza, jarní
 rovnode(n)___ost, výmě(n)___ík tepla, vra(n)___í koně

Doplňte jednu nebo dvě souhlásky?

Své špatné náladě se nesmíš tak po___ávat. Pojd' mi po___ávat kolíčky. Nevím, zda jsi
 vi___en, já se však vi___a necítím. Tatínek de___ode___ě kupuje cestou do práce svůj
 oblíbený de___ík. Slovem ran___ík označujeme ra___í vydání novin. Ra___ý salát je na jaře
 zdrojem ce___ých vitaminů. Ra___i žijí v čistých vodách, proto jich stále ubývá. Na nábřeží
 u Národního divadla loudí ra___i na chodnicích kousky rohlíku. Vápenec je hornina
 obsahující hlavně uhličitán vápe___atý. Vápe___á malta je směs hašeného vápna, vody
 a písku. Hrá___in první servis byl příliš mě___ý. Ozna___e mu dobu odjezdu včas, aby si
 stačil sbalit zavazadlo.

Převeďte do množného čísla:

ruský básník_____

francouzský buldoček_____

vlašský umělec_____

mužský potomek_____

lotyšský spisovatel_____

kroměřížský občan_____

mělnický vinař_____

pruský voják_____

kavkazský ovčák_____

Lužický Srb_____

staroměstský radní_____

podkrkonošský lesník_____

Vytvořte 2. stupeň přídavných jmen:

(mladý) _____	učitel	(drahá) _____	jablka
(prudká) _____	řeka	(křehké) _____	sklo
(vlhký) _____	kapesník	(sladké) _____	ovoce
(hustá) _____	omáčka	(lehká) _____	práce
(nízký) _____	stolek	(vlhký) _____	vzduch
(krátké) _____	jméno	(úzký) _____	chodník
(mělký) _____	rybník	(krotký) _____	pták
(suchý) _____	písek	(vysoká) _____	cena
(blízký) _____	přítel	(hebká) _____	srst
(plochá) _____	země	(prudký) _____	pád

Utvořte příslušné tvary přídavných jmen od vlastních jmen místních:

Místní jméno	1. p. č. j. muž. živ.	1. p. č. mn. muž. živ.
Volha		
Brandýs		
Zábřeh		
Zbiroh		
Cáchy		
Bezděz		
Uzbekistán		
Koněprusy		
Hamburk		
Bangkok		

Spojovník

- „krátká čárka“ (kratší než pomlčka), neodděluje se mezerami
- spojuje dvě slova nebo jeho části a vyjadřuje, že obě části jsou rovnocenně závažné
- **složená přídavná jména:** *česko-německé vztahy, společensko-ekonomické změny*
- **složená příjmení:** především ženská příjmení – složená z příjmení rodného a získaného sňatkem *Jana Skopalová-Horáková, Marie Curie-Sklodovská* (podle současných zákonů bychom ale nově vzniklá příjmení měli psát už bez spojovníku, jen s mezerou: *Lucie Saicová Římalová*); ale i *Karel Matěj Čapek-Chod, Rimskij-Korsakov*
- **souřadné spojení dvou jmen:** *učební obor kuchař-číšník, malíř-lakýrník, učitel-diktátor. (O Nerudovi-kritikovi psal F. X. Šalda.); propan-butan*
ALE: *chemik analytik, učitel češtinář* – druhé jméno blíže určuje to předchozí
- **ustálené dvojice (např. vědců),** které chápeme jako jeden celek: *Havránek-Jedlička, Havránková-Jedličková Stručná mluvnice česká, Kantova-Laplaceova teorie, krasobruslařská dvojice Beránková-Dlabola*
- **místní jména, ustálené názvy správních oblastí:** *Frýdek-Místek, Brno-venkov, Praha-východ.* Pokud se ovšem jedná o víceslovné místní názvy, doporučuje se mezi ně klást pomlčku oddělenou mezerami: *Praha 10 – Zahradní Město*
- *KDU-ČSL; Kim Ir-sen, Henri de Saint-Simon*
- **přejatá slova:** *ping-pong, moucha tse-tse...*
- *C-vitamín, Rh-faktor*; ale: *vitamín C, faktor Rh*
- **spojka -li:** *Nebude-li pršet, nezmoknem... ALE: zdali, neboli, čili, nežli....*
- *dvou- až třílůžkový pokoj, 2- až 3lůžkový pokoj* apod.
- Stojí-li spojovník na konci řádku, opakuje se i na začátku řádku následujícího.

Pomlčka

- „dlouhá“, obvykle **oddělena mezerami**
- v uměleckém textu vyjadřuje přestávku v řeči, nedokončenou výpověď, může vyznačovat i přímou řeč, vsuvku apod.

Pomlčka bez mezer!!! (Pozor v této pozici Word automaticky píše spojovník.)

- ve funkci předložek **od–do, kontra:** *zápas Slávie–Sparta, čas: 13.00–15.00 hod., rozmezí: 5–10 kg, období: 1939–1945, říjen–duben, datum 5.–10. 6. 2008* (ALE s mezerami, pokud je alespoň jeden ze spojovaných výrazů víceslovný: *14. 5. – 17. 8. 2006, 1. ledna – 31. prosince*)
- **trasa,** ale pouze u jednoslovných míst: *Praha–Brno* (ALE s mezerami u víceslovných: *Praha – Kolín – Kutná Hora*)
- v pozici haléřů: 50,–

Lomítko

- alternativa jednoslovných výrazů – bez mezer: *Student/studentka je povinen/povinna předložit svůj index.*
- alternativa víceslovných výrazů – s mezerami: *Všichni studenti / všechny studentky jsou povinni/povinny předložit svůj index.*
- Stojí-li lomítko na konci řádku, opakuje se i na začátku řádku následujícího.

Dvojtečka – běžně píšeme mezeru pouze za dvojtečkou, ale i:

- **bez mezer:** čas (*Je přesně 8:20. Nebo 8.20*), skóre (*Vyhráli jsme 2:0.*)
- **s mezerami:** dělení, poměr (*3 : 2*), měřítko (*1 : 50 000*), bibl. údaj (místo : nakladatelství)